

Sarajevo, 27.12.2021. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
20.12.2021. – 24.12.2021.

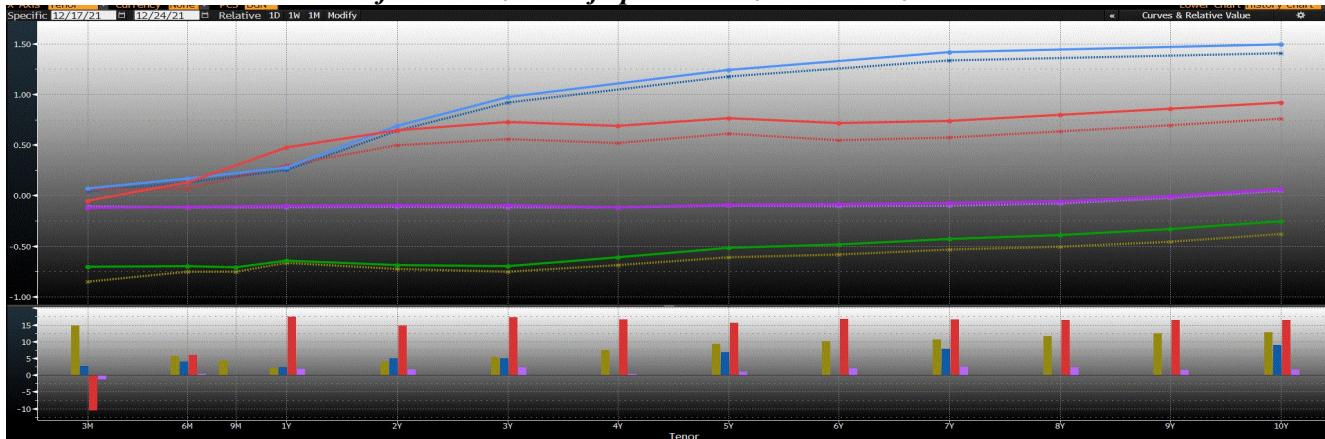
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	17.12.21	- 24.12.21	17.12.21	- 24.12.21	17.12.21	- 24.12.21	17.12.21	- 24.12.21
2 godine	-0,72	- -0,68 ↗	0,64	- 0,69 ↗	0,51	- 0,67 ↗	-0,11	- -0,06 ↗
5 godina	-0,61	- -0,51 ↗	1,17	- 1,24 ↗	0,61	- 0,78 ↗	-0,10	- -0,07 ↗
10 godina	-0,38	- -0,25 ↗	1,40	- 1,49 ↗	0,76	- 0,93 ↗	0,05	- 0,07 ↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	17.12.21	-	24.12.21
3 mjeseca	-0,824	-	-0,685 ↗
6 mjeseci	-0,753	-	-0,697 ↗
1 godina	-0,647	-	-0,625 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crveni) i Japana (ljubičasta) za period od 3 mjeseca do 30 godina na dne 24.12.2021. godine (pone linijsi) i 17.12.2021. godine (ispredikidane linijsi). Na donjem dijelu grafra je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone srednjeg i dužeg roka dospijeća su u protekloj sedmici, zaključno sa četvrtkom (u petak su tržišta bila zatvorena), zabilježili priličan rast. Prinosi njemačkih obveznica u segmentu dospijeća 5-10 godina su zabilježili rast od 7 do 10 baznih poena. Rast između 10 i 14 baznih poena zabilježen je kod italijanskih obveznica. Navedeno je dovelo do povećanja razlike između prinosa desetogodišnjih njemačkih i italijanskih obveznica na nivo od 136 baznih poena, što je najviše od novembra 2020. godine. Na rast prinosa su uglavnom uticale pozitivne vijesti vezano za pitanje manjeg uticaja novog soja omikron virusa na ekonomske aktivnosti, ali i izjave nekoliko zvaničnika ECB tokom protekle sedmice, koje su doprinijele povećanoj zabrinutosti investitora zbog mogućeg bržeg povlačenja stimulativnih mjera ECB, uprkos ne tako optimističnom zvaničnom saopštenju nakon posljednje sjednice ECB održane 16. decembra. Ipak, bitno je napomenuti da je uoči praznika već u četvrtak zabilježen znatno slabiji obim trgovanja, pa je i taj je faktor mogao doprinijeti većim promjenama prinosa. Član IV ECB Schnabel je izjavila da je ECB svjesna da će inflacija biti izražena određeni vremenski period, ali i da će se tokom naredne godine smanjiti. Ono u šta su manje sigurni jeste to koliko će brz i snažan taj pad

da bude. Njen kolega iz Austrije Holzmann je izjavio da bi ECB u ekstremnom scenariju, koji podrazumijeva da inflacija ne zabilježi pad koji se očekuje, mogla da ukine ili postepeno ukine kupovine obveznica sljedeće godine, što bi moglo biti praćeno povećanjem kamatnih stopa u 2022. godini. Dodao je da ukoliko inflacija ne bude bilježila očekivani pad, to bi kreatorima monetarne politike predstavljalo okidač za „alarm“, a završetak APP programa predstavljao bi „veoma snažan signal“ tržištu da će nakon toga slijediti povećanje kamatnih stopa. Pored ovih vijesti, uticaj na izraženiji rast prinosa italijanskih obveznica imale su i špekulacije da bi aktuelni premijer Italije Draghi početkom sljedeće godine mogao da odstupi sa ove funkcije, uzimajući u obzir da se već neko vrijeme navodi kao potencijalni kandidat za novog predsjednika zemlje.

Početkom prošle sedmice nova koaliciona Vlada Njemačke je imenovala Joachima Nagela na mjesto predsjednika Deutsche Bundesbank, dok aktuelni predsjednik Weidmann napušta ovu poziciju na kraju godine. Smatra se da izbor Nagela, zbog njegove dosadašnje karijere i saopštenja, znači da će biti nastavljena politika njegovog prethodnika. Deutsche Bundesbank je objavila da bi ekonomija Njemačke mogla da zabilježi pad u ovom kvartalu, jer bi ponovni rast zaraženih mogao da prouzrokuje nove restiktivne mjere i negativno utiče na kupovine. Takođe, očekuju da bi inflacija u Njemačkoj mogla u dolazećim mjesecima da ostane iznad 4%, pozivajući se na oštar rast cijene prirodnog gasa koji će vjerovatno doći do potrošača početkom 2022. godine.

Predsjednik Francuske Macron i premijer Italije Draghi su u zajedničkom saopštenju zatražili od EU da se dozvoli povoljniji tretman investicija koje predstavljaju podršku dugoročnom ekonomskom rastu, što se smatra prvim korakom ka mogućoj borbi za reviziju trenutno važećih fiskalnih pravila EU. Ipak, da bi došlo do promjena potrebna je saglasnost kancelara Njemačke Sholza, koji je nedavno izrazio mišljenje da trenutne postavke već pružaju dovoljan nivo fleksibilnosti.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Tekući račun – EZ (u milijardama EUR)	OKT	-	18,1
2.	Tekući račun – Italija (u milijardama EUR)	OKT	-	5,51
3.	Industrijske prodaje – Italija (G/G)	OKT	-	16,9%
4.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.)	DEC	-8,3	-8,3
5.	GfK indeks povjerenja potrošača – Njemačka	JAN	-2,7	-6,8
6.	Indeks ekonomskog povjerenja – Italija	DEC	-	113,1
7.	Proizvođačke cijene – Francuska (G/G)	NOV	-	17,4%
8.	Proizvođačke cijene – Italija (G/G)	NOV	-	27,1%
9.	Proizvođačke cijene – Španija (G/G)	NOV	-	33,1%
10.	Proizvođačke cijene – Portugal (G/G)	NOV	-	18,7%
11.	Proizvođačke cijene – Finska (G/G)	NOV	-	21,1%
12.	Proizvođačke cijene – Irska (G/G)	NOV	-	0,2%
13.	GDP - Holandija (kvartalno) final.	III kvartal	1,9%	2,1%
14.	GDP - Španija (kvartalno) final.	III kvartal	2,0%	2,6%
15.	Potrošnja stanovništva – Holandija (G/G)	OKT	-	8,5%
16.	Obim maloprodaje – Finska (G/G) prelim.	NOV	-	-1,9%
17.	Stopa nezaposlenosti – Finska	NOV	-	6,0%

SAD

Nakon nekoliko sedmica pregovora, senator Joe Manchin je odbio paket predsjednika Bidena „Build Back Better“, vrijedan 1,75 biliona USD, zbog čega su demokrate imale veoma malo opcija da ovaj paket usvoje. Zbog toga je Goldman Sachs Group smanjio prognoze ekonomskog rasta SAD. Ova banka sada za 2022. godinu očekuje rast GDP-a od 2%, što je znatno manje u poređenju sa prethodnim prognozama od 3%. Deficit tekućeg računa SAD se u III kvartalu povećao na 15-godišnji maksimum uslijed rekordnog povećanja uvoza, nakon što su preduzeća žurila da popune iscrpljenje zalihe kako bi zadovoljila povećanu potražnju. Iz Ministarstva trgovine je saopšteno da je deficit tekućeg računa u III kvartalu iznosio 214,8 milijardi USD, iznad očekivanih 205 milijardi USD, zabilježivši najveći deficit od III kvartala 2006. godine. Vlada SAD je potvrdila da je ekonomski rast SAD usporen u III kvartalu zbog povećanog broja

zaraženih virusom Covid19, ali i da se ekonomska aktivnost od tada povećala, čime je ekonomija na pravom putu da tokom ove godine zabilježi najbolje rezultate od 1984. godine. GDP je u III kvartalu, prema finalnim podacima, povećan za 2,3% kvartalno svedeno na godišnji nivo, nakon povećanja od 6,7% u kvartalu ranije. **PCE deflator, preferirajuća mjera inflacije Feda, je u novembru povećan na 5,7% godišnje, u skladu sa očekivanjima, zabilježivši najveći nivo od 1982. godine.**

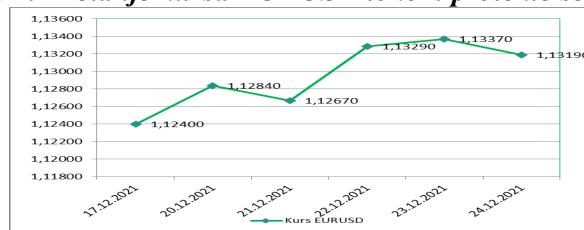
Brzo širenje novog soja virusa omikron počelo je da ostavlja tragove na nekim dijelovima američke ekonomije. Nakon što su pojedini događaji otkazani ili odloženi, potrošači su smanjili posjete restoranima, a preduzeća sa nedostatkom radne snage su zatvorena u nekim od najteže pogodjenih regija, kao što je Njujork. Iako ekonomisti smatraju da bi novi soj omikron mogao biti kočnica ekonomskom rastu SAD početkom sljedeće godine, upozoravaju da je prerano da se procijeni koje će posljedice ostaviti ovaj soj, koji bi se mogao pokazati čak i manje opasnim, iako je do sada najbrže prenosiva verzija Covid19. Predsjednik Biden je tokom prošle nedjelje najavio korake za zaustavljanje zdravstvenih i ekonomskih posljedica nakon porasta zaraženih, uključujući nove lokacije za testiranje i vakcinaciju, više brzih kućnih testova i produženje pauze za otplate studentskog kredita do 1. maja 2022. godinu.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Vodeći indeks	NOV	1,0%	1,1%
2.	Tekući račun (u milijardama USD)	III kvartal	-205,0	-214,8
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	17. dec	-	-0,6%
4.	Indeks ekonomske aktivnosti Feda iz Čikaga	NOV	0,5	0,37
5.	GDP (Q/Q) final.	III kvartal	2,1%	6,7%
6.	Indeks povjerenja potrošača	DEC	111,0	115,8
7.	Prodaja postojećih kuća (M/M)	NOV	2,9%	1,9%
8.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	18. dec	205.000	205.000
9.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	11. dec	1.835.000	1.859.000
10.	Lični primanja	NOV	0,4%	0,5%
11.	Lična potrošnja	NOV	0,6%	0,6%
12.	Porudžbine trajnih dobara (prelim.)	NOV	1,8%	2,5%
13.	Indeks raspoloženja potrošača	19. dec	-	47,9
14.	Prodaja novih kuća (M/M)	NOV	3,4%	12,4%
15.	Indeks raspoloženja potrošača Un. iz Mičigena (final.)	DEC	70,4	70,6
				67,4

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,1240 na nivo od 1,1319.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Početkom sedmice premijer Velike Britanije Johnson je održao neplanirani duži sastanak sa ministrima, na kojem je obavijestio ministre o brzom širenju novog soja omikron. Nakon održanog sastanka nisu najavljenja nova ograničenja, ali je Johnson izjavio da i takve mogućnosti postoje kako bi zaštitili javnost, javno zdravlje i svoj zdravstveni sistem (NHS), te dodao da će se situacija pratiti i omikron držati pod kontrolom, a po potrebi i djelovati.

Velika Britanija je objavila da će osigurati dodatnu milijardu funti za podršku ugostiteljima i industriji zabave i rekreativne koje su najteže pogodjene talasom pandemije izazvane novim sojem virusa omikron. Ministar finansija Sunak je izjavio da je uvjeren da će mjere pomoći stotinama hiljada preduzeća. Dodao je da će se „reagovati proporcionalno i primjereno“ ukoliko Vlada uvede dodatna ograničenja kojima bi

uticala na sporije širenje virusa.

Bloomberg podaci sugerisu da učesnici na tržištu novca trenutno očekuju rast kamatne stope za 100 baznih poena pod uticajem restriktivnije monetarne politike koja je započeta u decembru tekuće godine, a očekuje se da će se nastaviti i u 2022. godini. Ukoliko se ova očekivanja materijalizuju, to bi značilo da će kamatna stopa BoE sa sadašnjih 0,25% biti povećana na 1,25%.

BoE je kaznila Standard Chartered banku sa 46,5 miliona GBP zbog uzastopnog pogrešnog izvještavanja o nivou likvidnosti i zbog propusta u otvorenosti i kooperativnosti sa regulatorom. Tijelo BoE zaduženo za prudencijalnu regulativu je saopštito da je Standard Chartered napravila pet grešaka u izvještavanju putem važne likvidnosne matrice u periodu između marta 2018. godine i maja 2019. godine, što je značilo da nadzorni organ nije imao pouzdan pregled pozicije likvidnosti banke u američkim dolarima.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Pozajmice javnog sektora (u mlrd GBP)	NOV	15,3	16,6
2.	GDP (Q/Q) final.	III kvartal	1,3%	1,1%
3.	Tekući račun (u mlrd GBP)	III kvartal	-15,6	-24,4
4.	Lična potrošnja (Q/Q) final.	III kvartal	2,0%	2,7%
5.	Izvoz (Q/Q) final.	III kvartal	-1,9%	-3,5%
6.	Uvoz (Q/Q) final.	III kvartal	2,5%	1,1%
7.	Ukupne poslovne investicije (Q/Q)	III kvartal	0,4%	-2,5%
				0,4%

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad sa nivoa od 0,84914 na nivo od 0,84441, dok je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,3245 na nivo od 1,3386.

JAPAN

Poslanici Gornjeg doma Parlamenta Japana su u ponedjeljak usvojili dopunski budžet za tekuću fiskalnu godinu, vrijedan 35,98 biliona JPY (317 milijardi USD). Dodatnim budžetom će se finansirati dio paketa podsticaja za ublažavanje štete nanijete virusom Covid19, kako je i najavio tokom proteklog mjeseca premijer Kishida. Segmenti koji će biti pokriveni tim budžetom uključuju novčane isplate za djecu mlađu od 18 godina, subvencije za mala preduzeća i povećavanje plata za medicinske sestre i njegovatelje.

Vlada Japana je povećala ekonomske prognoze prvi put nakon 17 mjeseci, objavljeno je u vladinom decembarskom izvještaju. Navedeno je da se ekonomija počela oporavljati jer su se loši ekonomski uslovi izazvani virusom postepeno počeli smanjivati, te da je neophodno „pomno pratiti“ svaki rizik koji mogu izazvati virusi na ekonomskim i finansijskim tržištima, kao što je slučaj sa novim sojem omikron.

Kabinet Vlade Japana je u petak odobrio godišnji budžet od 945,5 milijardi USD, stavljajući akcenat na borbu protiv Covid19 i na premijerov cilj ekonomskog rasta i raspodjele bogatstva. Odobreni budžet od 107,6 biliona JPY za fiskalnu godinu koja počinje u aprilu 2022. godine je najveći početni potrošački paket Japana, kojim se naglašava prioritet oživljavanja ekonomije pogodjene virusom, kako bi se povratilo dugoročno fiskalno zdravlje.

Prvi budžet premijera Kishide, koji Parlament treba da usvoji u martu, do kraja tekuće fiskalne godine, dolazi nekoliko dana nakon što Vlada odobri 36 biliona JPY rekordne dodatne stimulativne potrošnje, kako bi ubrzala oporavak od Covid19. Budžet uključuje 5 biliona JPY za vanredne troškove izazvane Covid19, što je rekordni trošak za zaštitu u visini od 5,37 biliona JPY, te obuhvata najveći trošak socijalne pomoći od 36,3 biliona i 24,3 biliona JPY za servisiranje duga. Javni dug Japana je dva puta veći od njegove ekonomije, koja vrijedi 5 biliona USD, te je najveći među razvijenim zemljama.

Premijer Kishida je izjavio da je veoma bitno da javni i privatni sektor Japana udruže snage i zajedno razmišljaju kako da postignu veći ekonomski rast i raspodjelu bogatstva. Kishida je izjavio da se nada da će se plate radnika povećati tako što će osigurati da proizvođači ostvare veće profite, zahvaljujući njegovoj posvećenosti većoj raspodjeli bogatstva. BoJ planira da pozajmi oko 2,05 biliona JPY u prvoj operaciji svog novog programa „zelenog finansiranja“, tako što bankama nudi beskamatna sredstva na period od godinu dana za kredite i investicije povezane sa klimom, kako bi se pomoglo da ekonomski rast postane ekološki održiviji.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Vodeći indeks (final.)	OKT	-	100,2
2.	Koincidirajući indeks (final.)	OKT	-	88,7
3.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) final.	NOV	-	81,5%
4.	Stopa inflacije (G/G)	NOV	0,5%	0,1%
5.	Stopa temeljne inflacije (G/G)	NOV	0,4%	0,1%
6.	Indeks cijena uslužnog sektora	NOV	1,0%	1,0%
7.	Indeks započetih kuća (G/G)	NOV	7,5%	10,4%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 127,83 na nivo od 129,49. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 113,63 na nivo od 114,38.

NAFTA I ZLATO

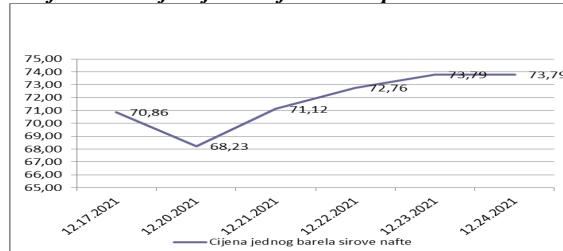
Na otvaranju njujorske berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 70,86 USD (63,04 EUR).

Cijena nafte je u ponedjeljak zabilježila pad, dok je u narednim danima nastavljen rast cijene. Glavni razlog pada cijene zabilježenog u ponedjeljak jeste zabrinutost investitora da bi restriktivne mjere zbog pandemije mogle negativno uticati na potražnju za putovanjima. Ipak, u narednim danima cijena nafte je nastavila da se oporavlja, kako su se ublažili strahovi oko negativnog efekta novog soja virusa. Cijena gasa u Evropi je zabilježila snažan rast nakon što je Rusija smanjila isporuku ovog energenta Evropi, dok je Francuska, koja inače izvozi električnu energiju, bila prisiljena da pojača uvoz električne energije i lož ulja nakon što je kompanija Electricite de France SA objavila da će biti prisiljena da zatvori četiri nuklearna reaktora. Sredinom sedmice cijena nafte je nastavila da bilježi rast nakon što su objavljeni podaci da su zalihe ovog energenta u SAD smanjene više nego što se očekivalo, čime su ublaženi efekti zabrinutosti na tržištu nafte zbog širenja omikron varijante virusa i njegovih efekata po ekonomiju.

Narednog dana cijena nafte je povećana uglavnom pod uticajem očekivanja da bi efekti novog soja virusa omikron mogli biti slabiji nego što se ranije očekivalo, čak i u slučaju da ekonomije uvedu restrikcije na putovanja pod uticajem snažnog talasa infekcije. Kao odgovor na snažan rast cijene gasa u Evropi, kargo LNG brodovi iz SAD su preusmjereni ka ovom tržištu kako bi iskoristili prednosti visokih cijena.

Cijena nafte je na sedmičnom nivou zabilježila rast od 4,13%. Na zatvaranju tržišta u četvrtak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 73,79 USD (65,09 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

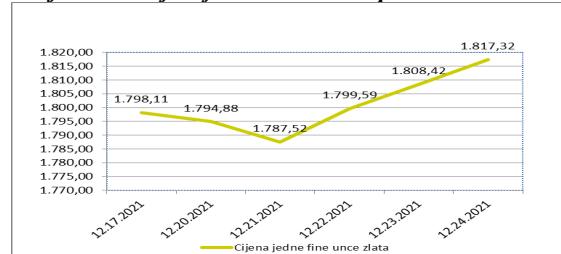
Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.798,11 USD (1.599,74 EUR).

Početkom sedmice cijena zlata je zabilježila pad, nakon što je tržište zlata izostavljeno kao sigurno utočište od strane trgovaca, dok su investitori pokušavali da procijene uticaj novog soja omikron, te dok su u Evropi i Velikoj Britaniji razmatrane mogućnosti uvođenja novih ograničenja kako bi se ograničilo širenje virusa. Tržište zlata nije pozitivno odreagovalo na neizvjesnost koju su izazvale vijesti da senator Manchin nije podržao usvajanje potrošačkog paketa predsjednika Bidena, čime je suštinski blokirao njegovo usvajanje. U narednim danima cijena zlata je bila pod uticajem kretanja dolara. Blagu podršku zlato je dobilo i zbog izjava članice IV ECB Schnabel koja je komentarišući inflaciju istakla da će ECB veoma pažljivo pratiti rast plata. Nešto značajniji podstrek rastu cijene ovog plemenitog metala došao je uslijed geopolitičkih tenzija u vezi sa Ukrajinom.

Krajem sedmice cijena zlata je nastavila da bilježi rast, te je u petak zabilježena najveća cijena u posljednjih pet sedmica. Značajan uticaj na rast cijene zlata imali su podaci o inflaciji u SAD, koji su pokazali da se najveća svjetska ekonomija suočava sa najtežim inflatornim pritiscima u posljednje četiri decenije. Pojedini analitičari smatraju da bi zlato i tokom 2022. godine trebalo da ima snažnu osnovu za održavanje visoke cijene, upravo zbog inflatornih pritisaka.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.817,32 USD (1.605,55 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 0,68%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:

Služba Front Office

Odjeljenje za bankarstvo

Održanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.